

Järna Friskola AB

Org.nr. 556571-3210

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter prioriterad tillsyn i Järna Friskola AB
belägen i Södertälje kommun

Tillsyn i Järna friskola AB

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Järna Friskola AB (org. nr 556571-3210) under våren 2015. Järna Friskola AB besöktes av Skolinspektionen den 24 och 25 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets statistik (SIRIS) för årskurs 3 läsåret 2013/14 visar att 100 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i fem av de sju delproven i matematik, 88 procent i ett delprov och 54 procent i ett delprov. I svenska uppnådde mellan 92 och 100 procent av eleverna kunskapskraven i sex av de åtta delproven. I ett delprov 88 procent och i ett delprov 81 procent.

Av skolans egen statistik för årskurs 3 läsåret 2013/14 framgår att samtliga elever uppnådde kunskapskraven i matematik, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen. I svenska uppnådde 92 procent av eleverna kunskapskraven.

Årskurs 6

Skolverkets betygsstatistik (SIRIS) för årskurs 6 läsåret 2013/14 visar att alla eller nästintill alla elever uppnådde betygen A-E i samtliga ämnen. Högst genomsnittlig betygspoäng gavs i ämnet idrott och hälsa, 15,1 poäng i jämförelse med rikets 14 poäng. Lägst poäng gavs i ämnet slöjd, 10,8 poäng (riket 13,4 poäng).

Årskurs 9

Enligt Skolverkets statistik var det genomsnittliga meritvärdet 231 poäng för eleverna i årskurs 9 läsåret 2013/2014. I riket var meritvärdet 215 poäng samma läsår. Andelen elever i årskurs 9 som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen på Järna Friskola var 87 procent och för riket var motsvarande andel 77 procent. Nästintill 100 procent av eleverna var läsåret 2013/2014 behöriga till högskoleförberedande program respektive yrkesprogram.

Trygghet och studiero

När det gäller trygghet och studiero visar Skolinspektionens elevenkäter som genomfördes under höstterminen 2014 att eleverna i årskurs 5 och 9 i högre grad upplever sig trygga på skolan än elever i övriga skolor i urvalet. När det gäller studiero skattar eleverna denna bättre än elever i övriga skolor i urvalet.

Personalen på skolan skattar i motsvarande enkät elevernas trygghet och studiero högre än personal på andra skolor i urvalet.

Av intervjuerna med eleverna, lärare, elevhälsa och rektor framgår att eleverna känner sig trygga på skolan och att studieron generellt sett är god men att det enligt eleverna kan var lite "pratigt ibland". Av intervjuerna med lärare och rektorn framgår att skolan arbetar aktivt för att skapa studiero för eleverna.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-09-01
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist	
7. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna	Ingen brist	
8. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna	Ingen brist	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Järna Friskola visar att skolans bibliotek inte utgör en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till alla elevers förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Järna Friskola AB att senast den 1 september 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Järna Friskola AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Säkerställa att skolbiblioteket är en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till alla elevers förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna.

Tillsynen visar att huvudmannen inte följer bestämmelserna i skollagen kring skolbibliotek. I skolan finns ett skolbibliotek. Eleverna i årskurs 6-9 uppger att de inte använder skolbiblioteket i undervisningen men att de varit där någon gång för att söka källor. Böcker för skönlitterär läsning hämtas också i skolbiblioteket. Vidare uppger eleverna i de högre årskurserna att de mest läser klassuppsättningar litteratur som dock finns i anslutning till eller i skolans lektionssalar. Lärarna i årskurs 6-9 bekräftar att skolbiblioteket inte används aktivt i undervisningen även om skolan arbetar intensivt med elevernas läsning. Enligt dessa lärare används vanligen klassuppsättningar i litteratur för detta ändamål. Eleverna i årskurs 3-5 uppger att de använder skolbiblioteket mycket. Det sistnämnda bekräftas av lärarna till dessa elever. Rektorn uppger även att skolbiblioteket används aktivt, framförallt i årskurs 1-6.

Skolinspektionens bedömer att det skolbibliotek som finns på skolan inte används aktivt i undervisningen för de äldre eleverna. Visserligen uppger lärare och elever att det händer att de äldre eleverna går till skolbiblioteket någon gång men Skolinspektionen bedömer att detta inte kan anses motsvara att biblioteket utgör en resurs som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Detta medför att alla elever inte har tillgång till ett skolbibliotek som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. Därför behöver åtgärder vidtas.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Järna Friskola inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Järna Friskola AB att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterad brist.

Övriga arbetsområden***Undervisning och lärande***

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärtilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetsätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen ser till att de förutsättningar för att bedriva en utbildning av hög kvalitet (i form av till exempel en stabil elevprognos och budget) som denne hade vid godkännandet som huvudman fortfarande gäller. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. I arbetet ingår också att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att målen för utbildningen kan nås. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. Den enskilda huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat som knyter till det syfte som utbildningen har enligt nationella styrdokumentet. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorn tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.

Beslut

2015-04-16

9 (9)

Dnr 44-2014:7954

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Mats Peterson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Järna Friskola AB

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Järna friskola AB

Järna Friskola är en fristående grundskola belägen i Södertälje kommun. Verksamheten innefattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-9, samt fritidshem med 90 elever i åldern 6-9 år. Huvudman för skolan är Järna Friskola AB med organisationsnummer 556571-3210. Skolan leds av en rektor och hade vid tillsynsbesöket 252 elever i förskoleklass och grundskola.